

„**POKROK**“ vychodí každý mesiac Adresa zásielky Administrácia „**Pokrok**“ -- Uh. Skalica (Szakolcza Nym.) Oznamy (inzeráty) účtujú sa ľavne a platia sa vopred. -- Bezmenné a nevyplatené dopisy sa neprijímajú. ::

POKROK

PREDPLATNÉ poštou na celý rok 5 korún za všetky 4 časopisy.
Do cudzozemska 7 korún.
Pokrok samotný ročne 3 koruny.

Politický mesačník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

I číslo 4 krajciare.

I číslo 8 halierov.

Hlavný redaktor:
DR. PAVEL BLAHO.

Rady a pokyny sdeľujeme len v tomto časopise a nie dopisami.

Majiteľ, vydavateľ a zodpovedný redaktor:
JOZEF TESLÍK.

Následník trónu František Ferdinand a jeho manželka kňažna Žofia Hohenberg . . . zavraždení.

Strašný, zdrcujúci chýr rozletel sa v nedeľu popoludní celým svetom. Telegram zo Sarajeva zvestoval nasledovnú zprávu:

„Na následníka trónu, arcivojvodu Františka Ferdinanda a jeho manželku kňažnu z Hohenberga, ktorí boli nateraz na návšteve v Sarajeve, spáchali dva atentáty. Keď sa viezli na automobile na mestský dom, hodili bombu na ich automobil, bomba padla však pod druhý automobil, v ktorom sedeli dvaja dôstojníci sprievodu a oboch nebezpečne zranila, jak aj z obecnstva asi 20 ľudí. Arcikniežatský pár zostal ušetrený a uháňal na automobile ďalej na mestský dom, kde prijal hold mestskej rady. Po krátkej slávnosti následník trónu i s manželkou chceli sa dať zaviesť do nemocnice, aby navštívili bombou ranených a keď sa viezli z konaku, vyskočil zo zástupu mladý človek a strelil viackrát na následníka trónu a jeho manželku. Oba sú smrteľne ranení, sklesli. Automobil dovezol ich do konaku, kde František Ferdinand i jeho manželka vypustili ducha. Útočníkov chytili. Sú Srbi. Bombu hodil Nedeljko Gabrinovič, údajne sadzáč; arcikniežatský pár zastrelil Gavro Princip, žiak VIII. triedy gymnasiálnej, rodom z Grabova. Gabrinovič prišiel z Belehradu. V Sarajeve panuje hrozný poplach.“

Z prvu nechcel nikto veriť na strašnú zvesť. Avšak prichodilo vždy viac a viac podrobností o tomto zákerníckom atentáte a musel každý uveriť.

Pod prvým dojmom tejto hnusnej, zákerníckej vraždy, ktorá sa mohla zrodíť len v hlavách zúfalcov alebo premršteným nacionalizmom pokazených ľudí, musí si každý poctivý človek na celom širokom svete, len zdesiť. Úprimne smútime nad rakvou človeka, ktorý mal vôľu a nadanie k veľkým skutkom a ktorý by ako panovník iste bol pošinul našu ríšu do predu. On veril na životaschopnosť a skvelú budúcnosť ríše. Nebol slepo zaľúbený ani do Nemcov, ani do Maďarov a keby bol mohol, iste by bol nie jeden šovinistický výkon nemecko-maďarskej nadvlády zamedzil, ktorá nadvláda privádza ríšu našu na pokraj záhuby.

Podrobnejšie zprávy o atentáte znejú nasledovne:

„Po službách božích následník trónu František Ferdinand a jeho manželka viezli sa do konaku. Automobil arcikniežatského páru šiel práve po „Appelovom nábreží“ popri rieke Miljačke, keď zrazu zpomedi obecnstva vyskočil mladý vysoký muž a hodil akýsi flašič podobný predmet na arcikniežatský automobil. Bola to bomba. Bomba padla za automobil. Dľa iných zpráav vraj do automobilu a arciknieža ju odsotil a tak padla za povoz. Bomba hrozným výbuchom vybuchla pod nasledujúcim automobilom, v ktorom sedel gróf Waldeck a plukovník Merizzi. Grófa Waldecka ranila bomba na ruku, plukovníka Merizziho na krku a na hlave, tak že zamdlel. Trosky z bomby ranily ešte aj asi 20 ľudí z obecnstva, z ktorých sedem nebezpečne. Arcikniežatskému páru nestalo sa vtedy nič. — V zástupe nastal desný poplach. Všetko sa vrhlo na útočníka a skoro by ho boli zabili. Útočník sa však vyslobodil a skočil do rieky Miljačky, kde bolo vody len po pás. Viac ľudí skočilo za nim a vytiahli ho von. Bol to *Nedeljko Gabrinovič*, 27-ročný sadzáč. Poviazaného odviekli na policu a ranených odniesli do vojenskej nemocnice.“

Na mestskom dome bol shromaždený zastupiteľský sbor s mešťanostom *Curčićom*. V trapnom rozčúlení čakali na arcikniežatský pár, lebo výbuch bomby bolo očuť až tam. Následník trónu s prísnuou tvárou vstúpil do dvorany. Ozvalo sa „živio“, ale on neďakoval, než prísny hlasom zvolal:

„Pane mešťanosta, počkajte! Človek sem príde jako hosť a tu ho vitajú bombou!“

Mešťanosta na smrť bludý chcel čosi povedať, ale arciknieža ho prerušil:

„Tak je, ako som povedal. Človek nie je si istý životom v tomto meste! To je pohoršlivé! A teraz pokračujte!“

Pozdravujúca reč bola krátka, na ktorú arciknieža nepovedal nič, ale pojal svoju manželku a odišiel z dvorany. Dal rozkaz: „Pojedeme do vojenskej nemocnice!“

Keď automobil dosiahol roh ulice „*Franja Josipa*“ a „*Rudolfovej*“ zarachotily zrazu dva vystrelky“. Jeden mladý človek strelil na arcikniežata. Obidva vystrelky trafily následníka trónu. Jeden ho trafil do tváry, druhý do krku, prerazil hlavnú tepnu. Arciknieža pozdvihol ruku, ako by si chcel tvár zastreť, ale ruka mu klesla. Kňažna Žofia nahla sa nad svojho manžela, ako by ho chcela chrániť, v tom zavznela tretia rana a kňažna trafená klesnula tiež.

Dľa výpovede gardistu, ktorý niesol poselstvo do Viedne, aby osobne referoval kráľovi, hovoril: „Keď útočník prvú dve rany vypálil, priskočil jeden dôstojník a sabľou srazil útočníka na zem. Tento ale ešte zo zemi vypálil tretiu ranu na kňažnu a trafil ju do srdca“.

Iná zpráva zase hovorí, že ju trafil do života.

Arcikniežatský jáger zkríkol na šotera „obrátiť“ a tak zaviezli ranených späť na mestský dom, ale pomoc bola márna. *Kňažna skonala o pár minút skorej, než následník trónu.*

Útočník bol poviazaný a odvedený. Je to 19-ročný gymnasiálny žiak *Gavro Princip*.

Účinok atentátov bol hrozný nielen v Sarajeve, ale po celej ríši a po celom svete.

Strášanú zvesť o tom telefonovali hneď do Ištu, nášmu staručkému panovníkovi. Kráľ zaplakal a trhaným hlasom zvolal:

„Bože môj, že som sa ešte aj tejto hrôzy musel dožiť!“

V *Konopišti*, kde sa zdržujú tri deti nešťastného arcikniežatského páru, teraz už siroty, je nárek a plač neslýchaný.

Boh ich poteš a daj zosnulým ľahký odpočinok!

Nový dedič trónu

Je teraz synovec zavraždeného arcikniežata Františka Ferdinanda, arcikniežata *Karol František Jozef*, syn zosnulého arcikniežata Otu, staršieho brata zavraždeného. Narodil sa 17. augusta 1878; teda je 27 rokov starý, má od roku 1911 za manželku arcikňažnu *Zitu*, dcéru kniežata Roberta Bourbona z Parmy. Má už jeden rok starého syna.

Naša borba.

Čo myslíte, môže 1/10 millionový národ, ktorý jednotný, oduševnený, pod vodcovstvom roduverného a pevného muža vedie boj za svoje práva a slobodu, docieľť vážnych úspechov? — To sa vie, že áno a kto by o tom pochyboval, tam máte Čiernu Horu.

A keď by ten národ počítal 2—3 milióny, neveríte, že by sa pod hore zmienenými vlastnosťami mohol stať i vážnym činiteľom medzi ostatnými národmi? Sotvy bude o tom kto pochybovať.

Nuž ale, keď by ten národ hoc i 10 millionový bol a nebol jednotný, oduševnený, nemal pevného muža za vodcu, ba opačne, stál by tu bez vodcu, či by ozaj mohol len do borby sa pustiť a mohol mať len iskierku nádeje na dajaký úspech? Ver že nie?

Nuž teda ani jedno, ani druhé samo o sebe nestačí; len súhrn vlastností môže zaistiť úspech.

A my, Slováci, čo? Je nás blízko 3 millionov, ale sme jednotní? Sme oduševnení? Máme pevného vodcu?

V poslednej dobe žalia všetky naše časopisy, že sme ľahostajní, sobeckí, rozcaptení a že nemáme pevného vodcovstva. Máte pravdu, váš žiaľ je podstatný. A čo je toho príčinou?

Len to jediné, že máme až priveľmi mnoho generálov a bohužiaľ, nie pevných, nie oduševnených, ale sobeckých, z ktorých by každý chcel byť vedúcim a miesto toho, aby viedli borbu proti nepriateľskému táboru, vyčerpávajú svoje sily v malichernej borbe medzi sebou, osočujú jeden druhého, zrádzajú sa vospolok, hádžu si kyje pod nohy a práca za národ . . . hynie.

I toľ nedávno držali „vojenskú radu“ v Budapešti a sotvy sa rozišli, začali opäť urputný boj medzi sebou. Prešporské generálne kommando bolo prvé, ktoré vyprázdnilo svoj smradľavý hrniec na hlavy ostatných generálov. A zase lučenecké generálne kommando robí akési podivný skozy a to budapeštanské zase chytá za pačesy toho, ktorý by vlastne toho nebol ani hoden.

A keď generáli medzi sebou takú borbu vedú, ich vojská, — národ — stojí tu bezradný. Koho nasledovať? koho poslúchať? Veď rozkazy generálov natoľko sa protivia jeden druhému, ako mlynár a kominár, kde je tedy disciplína, na ktorej najviac záleží a bez ktorej v žiadnom vojsku nič konať sa nedá? A táto roztrepaná, pochybná armáda a naposledy aj neveriaca armáda mala by viesť oduševnený boj? Títo vadiaci sa generáli, mali by byť súci vydobíť to, po čom túžime?

Nedajte sa vysmiať.

Máme armádu, máme generálov, máme komanda, ba aj „manipulačnú kanceláriu“ v Prešporke, ale — všetko roztrepané, žiadneho strategického plánu, len kriky a zvady, žaloby a nadávky, samé duliškovičovanie medzi sebou, rédlivstvo, švihovstvo tu i tam, kestráňkovanie v centre, — (ohó a kde že je to centrum! Azdaj v Budapešti, v Martine, v Trnave, v Prešporke, atď. — Všetde si ho osobujú! . . . Red.) a nechýba nič viacej, len ešte rovniankovstvo. Potom sme už hotoví; nebude nám chýbať nič viacej k dosiahnutiu blaženosti, lebo už i o kropáč je postarané.

Všetde sa poukazuje na Čechov, ako na náš vzor. Ale kde sme my ešte! — Česi majú síce asi 17 stránok a frakcií; my len asi 7—8. Zato ale majú oni mužov v pravom smysle slova; my len štreberov a pidimužikov, sobcov, samol'ubov. Tam vedú boj „až na nůž“, my až na „košťal“ po prípade „potl'apkanie“. Tam neprosia, tam žiadajú; u nás sa len dúfa a ponížene prosí.

Česi si môžu dopriať i jedného Šviha, Kľofáča, ktorých skutky však neni sú vstave otriasť spoločným postupom a borbe za práva. U nás už mizerných 2500 korún hýbalo celým slovenským svetom, ba i jedna malicherná retiazka rozbúri celú verejnosť. U nás uspokojí sa niektorý Šviha, Redl, Kestránek s inšpektorátom, červeným pásom, tučnou farou, zlatým krížom; tam ale musia padať statisíce.

Len v duliškovičovaní máme odborne vycvičenejších mužov, ako Česi. Neštítia sa vraziť ani tam, kde vedia, že sa má jednať o vážne veci, ale pod zámenkou večere, obierajú klacky, ktoré by mohli hodiť na

hlavu konkurentom a material, aby ho mohli švihovsky použiť, tam kde dúfajú, že im dajaký cnlebový cumlík strčia medzi zuby.

A to kestráňkovanie medzi vodcami, ktorí občas svoj kepeň menia, prevracajú, musí sa hnusiť každému pochtivému mužovi.

Áno, stáva sa, že dakde v dačom prerazíme; avšak to neni zásluhou generálov, to vydobili len niektorí kaprali a strážmajstri, — uvedomeli rovníci a roduverní občania a nie v poslednom páde i horlivci medzi mladším pokolením. — Ľud stojí vo všeobecnosti v pozadiu; nevie, čo začať, komu veriť a generáli nemajú vo svojich borbách ani času na to, aby sa všeobecnej a cieľuprimeranej borbe venovali. *Len naše zástavy vejú, — naše časopisy, — ale ich heslá sú hlasom volajúceho na púšti.* — Čo teraz?? . . .

Pánovia! Nechajte vaše malicherné boje a ich vyrovnanie na pozdejšiu dobu, zorganizujte ľud, nechajte byť všetci generálmi, ale svolajte delegátov obcí a ľudu a ľud nech si vyvolí jedného z výboru národného vodcu, ktorý by mužne, statočne viedol boj a ktorého by všetci v boji za práva naše bezpodmienečne poslúchali a svoje osobitné chuťky podriadili zájmom všeobecnosti. Osobné mienky môže mať každý a nech si ich uplatní tak a tam, kde to veškerenstvu neškodí a cestám národa neublíži. Potom bude i vojska dosť; potom ľud, keď uvidí skutky, oduševnene pridruží sa pod zástavu vodcovskú, nebude v pochybnostiach a nestane sa neveriacim.

Keď ale sa toto nestane a každý kapral bude chcel byť generálom a každý generál vodcom, nezbude nám nič iné, ako všetkých týchto výtečníkov a štreberov vyznamenať rádom „slepého mládenca“, ktorý bude oklamánym ľudom založený. A čím slepejšie bude niektorá borba medzi generálmi vedená, tým vyšší stupeň tohoto rádu bude mu udelený za slepotu proti zájmom národa. Veľkomajstrom tohoto rádu bude akiste ten, ktorý sjednotený tábor rozbije. Však viete, kde je.

Teda pracujte na spásu národa!

—y.

Vel'acteným čitateľom „sdrúžených časopisov“

Začíname druhý polrok, ako sme na všeobecnú, na rofnickom sjazde prejavenu žiadosť usniesli sa, že budeme vydávať tieto naše sdrúžené časopisy. — Avšak, bohužiaľ, musíme doznať, že sme sa v mnohom sklamali.

Predovšetkým musíme spomenúť, že pre začiatok, pre prvý rok, odberateľov by sme mali dosť; ale čo je po tom, keď najväčšia čiastka odberateľov, neni sú zároveň i predplatiteľmi! Ako by sme my nemuseli papier, sadzbu a poštovné trovy hneď platiť. Nám nik nečaká; keď príde sobota: plať robotníkom, zaplať známky a vybavenie časopisu. Ale odkiaľže, keď dobré dve tretiny neplatia. Uznáme, že mnohým čitateľom, najmä

Zásada závodu:

- Malý zisk, -
Veľký obrat!

Módne súkna, módne dámske látky, pánsku-, dámsku- a detskú konfekciu pre každé obdobie, obdržíte vždy najľavnejšie a to najnovšie jedine v I. závode **Ant. Novotného v Hodoníne, Rynková ul. 8.**

roľníkom neni možné teraz platiť, keď sami majú so sebou dosť do činenia, aby sa v naj-súrnejších prácach udržali. Ale máme mnoho odberateľov, ktorí *nemusia čakať na žatvu a odpredaj zbožia, alebo na zárobok*; ktorí sú v takom položení, že *vždy vládnu grošon*; a odoberajú novinky, ale — predplatné nepošli. Ba nachodia sa i peňažné ústavy medzi nimi, ktoré si toho nepovšímnu. A zase iná čiastka dva-tri i štyri mesiace odoberala časopisy a teraz ich späť posielajú, nevšímajúc si toho upozornenia v prvých číslach, že *kto si prvých 4 čísla ponechá, bude za riadneho odberateľa považovaný*. A keď takému pošleme upomienku, ešte sa na nás oborí.

A potom: *práve ti smerodajní činitelia*, ktorí propagovali túto myšlienku, alebo s ňou súhlasili, nepošli nám žiadne články, alebo len na výročité sviatky dačo, ačkoľvek majú odborné vzdelanie, že by mohli prospešné a poučné články napísať. A tu sme zväčša odkázaní na začiatočníkov, ktorých sa hlási značný počet, ale to musí každý uznať, že to neni dostatočné.

Tieto nedostatky, ako aj technické prekážky a nával práce prinútili nás v nasledovnom mesiaci len v menšom obsahe časopisy vydať, avšak oznamujeme zároveň, že v pozdejšom období to vynahradíme a ctených čitateľov odškodíme.

A teraz prosíme všetkých, ktorí nemajú predplatok poslaný a môžu postrádať ten nepatrný obnos 5 k. ročne, alebo 2 kor. 50 hal polročne, po prípade 3 kor. za „Pokrok“, aby svojej povinnosti čo najskorej zadost učiniť ráčili, bo ináč by sme museli vyjsť — ako tak mnohé slovenské podniky, — na psi tridsiatok. A toho si azda žiaden z našich čitateľov nepraje.

V nádeji, že tejto našej žiadosti vyhovie, zostávame s rodáckym pozdravom

Vydavateľstvo združených časopisov.

Zvesti z Juhu.

Zákernícka vražda sarajevská rozčulila národy natoľko, že nielen v meste Sarajeve, ale aj po iných mestách Bosne-Hercegoviny vypukly výtržnosti, že muzulmani a katolícki Horvati a židia oborili sa na srbské obchody a privátne byty, demolovali a znivočili všetko, ani školy, ani kostole nevynechali, ba ešte i srbský sirotinec obrátili v rúmy. A toto všetko dialo sa pred zrakom vrchnosti, vojska a policie. Že vraj nevedeli toto zamedziť.

Keď rozzúrený dav v niektorej ulici už všetko znivočil, prišla policia a vytlačila dav do inej, kde ešte nebolo nič porúčané a tak sa mohlo stať, že na 300 srbských obchodov bolo úplne znivočených a škoda spôsobená pačí sa na viac millionov korun.

Pozoruhodné je, že keď sa daktorý Srb so sbraňou v ruke bránil proti útočníkom, nie útočníkov, ale brániaceho sa zatkli. Až bolo už všetko na vniroč obrátené, potom až bolo vyhlásené stanné právo a vojsko obsadilo ulice. Pokoj nastal ovšem hneď, lebo už nebolo viacej čo rúcať a na

životy ľudské predsa neopovážil sa nikto siahať.

Obchodníci Jovičić, Niković, Ivo Budan a iní Srbi utrpeli veľké škody. Muzulmani a vraj Horvati im pobili všetko. Pri tom sa stalo, že Jovičić strelil z revolvera na rabujúcu luzu a udajne zastrelil jedného človeka. Zavreli ho. Niekoľko hodín trvaly demonštrácie, v pondelok policia, respektívne vojsko zakročilo, keď pôvodne loyálne demonštrácie sa zvrhly na pouličné bitky.

Podobné výtržnosti vypukly aj v Mostare, v Zaice, Trávníku a inde. I v Mostare bolo vyhlásené štátnarálne právo. Mnoho nevinných a pokojných ľudí vyslo na zobračku palicu len preto, že sú náhodou Srbmi a páchatelia zákernej vraždy boli tiež Srbmi.

Policia a úrady sú toho presvedčenia, že atentáty sú výsledkom veľkého srbského sprisahania, osnovaného v Belehrade a každý Srb je im podozrivý. Policia zlapala veľmi mnoho osôb, aj popredných srbských politikov, kupcov, mešťanov. Zlapali vodcu herceg-bosenských Srbov poslancu Grigorju Jeftanoviča, virilného člena bosenského kraj. snemu. V Nevesinji zatkli Athanaza Solu, vodcu srbskej radikálnej národnej strany. Stíhanie Srbov začalo sa na celej čiare, čo môže mať veľmi smutné následky. Okolnosť, že desné sarajevské zločiny spachali dvaja mladí Srbi, nešťastným spôsobom využívajú protisrbské kruhy, zvlášť bosenski mohamedáni a katolícki klerikáli ku stvaniu proti Srbom, obviňujúc z atentátov a zo sprisahania celý srbský národ.

Všetky vládne a šovinistické časopisy volajú po pomste a heslom je: „Hore sa, do Belehradu!“

V Záhrebe a v Djakove vypukly tiež nepokoje a v zasadení sobora došlo k zúrivým prejavom medzi Srbmi a Horvatmi, medzi Frankovci a srbsko-horvatskou koalíciou, tak že predseda nemohol ani prejav sústrasti nad spáchanou vraždou predniesť. Staré nepriateľstvo a vraživosť obnovily sa zase.

Stojíme zase pred vážnymi udalosťmi. Hlavatosť istých kruhov a bezhlavosť iných, privádzajú len pohromy na našu ríšu a nielo nádeje na blízke východisko. Ten nerozumný „justament“ je zkárou krajiny.

K tomu prichodí ešte aj ten chýr, že polozenie v Albánii sa nezmenilo. Drač povstalci ešte vždy obliehajú, ale okolo mesta prímerie ešte trvá. O Prenkovi Bibovi Dodovi niet žiadneho chýru. Thurkham paša odcestoval do Viedne a Rima prosit pomoc proti povstalcovi. Rakúsko-Uhorsko udajne už vyjednáva s Itáliou, aby vyslali do Albánie kombinovanú vojenskú vý-

pravu, asi z 20.000 mužov. Verbovanie dobrovoľníkov vo Viedni zakázali.

Toto však patričné kruhy popierajú. Veru, iné nám už nechýba k našej blaženosti, len ešte to, aby naši synovia obetovali svoju krv a svoje kosti za cudzie proso. Máme mnoho zbytočných mladých ľudí, nuž nech sa idú prať za princa Wieda, ktorý je nám tak blízky ako Popokatepetl ku Kriváňu.

Hej bolo by na čase radšej doma pokoj robiť a nefúkať do cudzej kaše!

* * *

Posledná cesta.

Smútočný vlak v utorok ráno došiel do Metkoviča, odkiaľ viezli telesné pozostatky arcikniežatského páru na válečnej lodi, ktorú po Terst odprevadí celá flota. Do Terstu prišli vo štvrtok ráno, tu rakve preložili na vlak, ktorý vo štvrtok večer došiel do Viedne. Tu rakve odvezli do kaplny Burgu, kde vystavené boly v piatok od 8. hod. ráno. V piatok popoludní o 4. hodine bola vysviacka a večer o 10. hodine odviezli telesné pozostatky na majetok nebohého následníka trónu, do Artstettenu. Tu si bol dal arciknieža František Ferdinand ešte pred rokmi vystaviť pod kostolom kryptu pre seba a svoju rodinu a v závete naložil, že tam chce odpočívajť i so svojou manželkou i s deťmi.

Pohrab v Artstettene (pri Dunaji, Dolné Rakúsko) bude v piatok o polnoci.

Čo nám je potrebné.

V.

Či jesto národa na svete, ktorý by nič nepotreboval; totižto: ktorý všetko má, so všetkým vládne a nič mu nechýba, iba vtačie mlieko? Ozaj, zvedavý som na to, či by sa nachodil tu na tomto slzavom údolí, — či už jednotlivec, alebo spoločnosť, — tak šťastlivým, ktorému do celkovitej a úplnej blaženosti celkom nič nechýba. Kto mi to zodpovie?

Dľa mojej skromnej mienky a môjho pochopu, myslím, že keď aj nie všetci obyvatelia tejto zemegule, ale predsa ohromná väčšina, nemá to všetko, čo by si priała a potrebovala. Najdú sa ľudia, a tiež i národy, ktoré neni sú spokojné s tým, čo majú. Nevyhovuje im to ku jejich všeobecnej potrebe. A tak i z ohľadu politických práv neuspokojuje ich im pridelené vladárstvo; dľa spravodlivosti a ich hodnoty nemajú to, čo by mali mať, totiž: čo im patrí. A preto sú aj mnohí nespokojní, nevedia sa vzíť do ich polozenia, lebo sú si povedomí, že sú ukrivdení, sú zaznávaní, jako by boli nehodní ich vlastnej patričnosti a príslušnosti.

Čo sa nás týka, my sme v tomto ohľade, akiste jedným z tých národov, ktoré sú najviacej ukrivdené, a sme považovaní za nehodných, nezralých, užívajť tie práva, ktoré nám ako ľudom a rovnoprávnym občanom vlasti našej prislúchajú a prináležia.

U nás asi od päťdesiat rokov trvalo a čiastočne i trvá nadvláda nad nami. Od toho času, ako vypovedali orfeol smrti nad našou Maticou, hneď vtedy odzvonili aj našej národnosti slovenskej jak v školách, tak i vo verejnom živote. Od tej doby ľud slovenský neprestal byť prehánaným, prenasledovaným. Prešli sme už sopár strmých kalvárií, tak že sa už zdalo, že to neprekonáme. Veď natoľko nás prenasledovali, že nie len dospelých mužov nešanovali, ale ani tých malých detí, žiačkov, im nebolo ľúto, a na stá ich povyhadzovali zo škôl, alebo ich nechali prepadnúť, jestli len slovensky hovorily, slovenskú knižku čítaly, alebo u nich ju len našli. Veď už len mysleť po slovensky, považované bolo zo stránky neprajníkov našich, za priestupok, za nezákonnosť. Národ svoj milovať, bolo a je ešte doposiaľ hriechom.

Počas koalície dosiahlo toto tyranstvo svojho vrcholu. Vtedy byly preplnené všetky väzenia so Slovákmi; vtedy na stá tisíc kor. pokutovali náš ľud, jednotlivé i hromadne; vtedy tiekla i krv slovenská. Boly to hrozné časy pre nás. Horších nezažili tí najplnší ľudia, najväčší zločinci.

Avšak s božou pomocou prekonali a prestáli sme to všetko. Tie časy minuly, odzvonili im. A hľa, my žijeme i teraz a hlásime sa o svoje práva, a snáď i rezkejšie, ako vtedy. — Domáhame sa toho, čo je našou vlastnosťou, čo nám dľa pravdy a spravodlivosti nikto na svete odtajf nemôže, odopret ale ovšem áno.

Nuž ale, počína aj nám svať; trblietavé svetlo začína aj na nás svietif, a dáva nám nádej na lepšiu a dôstojnejšiu budúcnosť.

Národ, ktorý sa chce uplatniť v živote tohoto sveta, a ktorý chce žif a s duchom času kráčať, potrebuje mať svoju kultúru. Bez tejto darmo by žil; nepride k ničomu, žiadneho uznania sa mu nedostane.

A takými sme boli dosiaľ my Slováci. Nemali sme doposiaľ príležitosť vzdelávať sa dostatočne, ak nie v cudzine; ani kultúrne rozvíjať sa. Prekážky, ktoré byly často hrozné, — pomínuly. Viacej by ich ani nemalo byť. Včuf nám nastáva čas, v ktorom prajnejší vetrík pofukuje, a v ktorom svoju potrebnosť s prospechom nadobúdať môžeme.

Popri našej zaostalosti potrebným nám je, vynasnažiť sa, aby bolo koľko-toľko vynahradené, — a to čím skôr, — to, čím sme po dobu posledných 50 rokov zaostali.

Milí vodcovia naši! Dožili sme sa, že uznali právo života aj nám, za čo česť a chvála vám. Veď ktože môže mať o to zásluhy, keď nie vy? Zaiste mnoho práce a námahy bolo potrebné, vydobyť to ministerské nariadenie, ktoré nám našu kultúrnu podstať otvára.

Dovolené je jak v elementárnych, tak v stredných, — i v štátnych — školách, vyučovanie materčiny, a keď aj na universite zavedú stolicu slovenčiny, vtedy sme pokročili hodne napred.

Avšak nemáme ešte všetko. Ešte hodne nám chýba. Ešte potrebujeme roľnícke školy, — jedna nám nestačí. Ovšem s vyučovacou rečou slovenskou. Bolo by žiadúcné, aby sme takú školu mali v každej stolici, — aspoň jednu.

A budú, jestli sa táto jedna už jestvu- júca v Sirokej preplní a jestli sa toľko poslucháčov hlásif bude, koľko by zodpovedalo počtu národa. Veď nás je dva aj pol milliona, a nemohli by sme mať 10—12 takých škôl?

Isteže áno, len sa treba kývať a hýbať a treba ich vymáhať. Najprv s prihláškami veľkého počtu žiactva. Potom uvidíme, či

sme sa nesklamali v sľuboch ministerských a nádejach našich.

Potom nech nasledujú priemyselné školy. Obidvoje sú nám tak potrebné, ako kus chleba. A preto: hor sa do práce!

Vymáhajme si ich.

ský.

oooooooooooooooooooo

Žitnú kávu Odporúčame našim rodinám odbornú firmu **Frant. Rajnýš**, Praha-Vršovice, ktorá posielá dobrú žitnú kávu vyplatenú dobierkou kamkofvek 5 kg. za 3 kor. 80 hal. i s dárkom Zkúste, presvedčíte sa a budete v plnej miere spokojní.

oooooooooooooooooooo

V cudzej pôde.

Neviete, jak veľmi smutno, v cudzej pôde žitia diaľ; čo by aj jak krásne bolo, skryla mi len krutý žiaľ.

Čo mi kvety, poľa krásy, keď mi nerozumie nik; keď mi tiché šeptné hlasy, hluší podlej luzy krik.

Som to vtáča v cudzom sade, ktoré hlasom lahodi; avšak človek zdvihne kameň, ktorým po ňom uhoďi.

Boleslav Bratislavský.

Slovenský rode môj!

Slovenský rode môj!
verne ťa milujem;
k tebe sa priznávam,
s tebou aj bojujem.

Slovenský rode môj!
som ti verným synom:
radosť len v tebe mám,
a nie v nikom (žiadnom) inom.

Slovenský rode môj!
vyrástol som z teba, —
čo by si ty mať chcel,
To aj mne je treba!

Slovenský rode môj!
ty koliebkó moja,
za teba hotový,
chcem byť vždy do boja.

Slovenský rode môj!
vždy ťa chcem milovať,
za právo, slobodu,
pre teba bojovať.

Slovenský rode môj!
chcem všetko podstúpiť:
chcem sa dať zbičovať,
za teba potupif.

Slovenský rode môj!
za teba chcem trpeť:
čo verný rodu syn,
chcem tu žif aj zomreť!

M. Kunovský.

D O P I S Y.

Z Bošáoe (st. trenčianska).

Slávna redakcia! Sdeľujem Vám vážnu udalosť. Dňa 16. júna bol u nás Osvietený pán hlavný župan Július Salavský. Bolo to veľmi potešiteľné pre nás občanov bošáckych, lebo sme pánovi županovi mohli predložiť všetky

naše krivdy a žiadosti, ktoré pán župan aj trpelive vypočul.

V záujme občanov predniesol prosbu miestny p. tarár Dr. Augustin Fajtscher skrzevá cestu, ktorá vedie cez bošácky chotár na Moravu a ktorá je nám nevyhnutne potrebná.

Pán župan nahliadnul, že žiadosť naša je spravodlivá a sľúbil jej vyhoveť. Uskutočnil-li sa to, to vtedy naše seno nebude nám viac hniť, lebo tam máme naše lúky a je tu aj asi 80 domov. Ľudia z týchto domov pre zlé cesty nemôžu sa hnúť a preto ani priemysel nemôže napredovať. Správime-li cestu po moravskú hranicu my, spravia ju rýchlo aj Moravania a takto priemysel aspoň nakoľko-natoľko ožije. Daj Bože, aby sa to čím skôr uskutočnilo!

Osvietený pán župan shováral sa s nami nielen bratsky, ale aj otcovsky. Istý chudobný človek, ktorý vyhorel, prosil ho o podporu. Osvietený pán župan bez meškania siahol do vaku a podporil vyhorelca väčším peňažným obnosom. To bolo všetko na obecnom dome. Odtiaľto odišiel osv. p. župan do nášho kresťanského potravného spolku a navštívil gazdovský kruh a iné miesta a vyslovil sa, že keby čas dovolil, išiel by sa pozreť aj na tú zlú cestu. Ej, veru to by sme si boli všetci želali! Obecenstvo bolo radosťou naplnené, keď videlo, že osv. p. župan prechováva k ľudu chudobnému lásku. My sme za to Jeho Osvietenosti po-vďační.

Adam K . . .
spoluobčan.

Z Krušoviec (nitrianska stolica.)

Blahorodý pane redaktor!

Od istého času badať na našom milom Slovensku akýsi čulejší život v politike. Od toho času, ako naše časopisy priniesly zvest o výpovedi ministerpredsedy Tiszu na sneme, znejúce o urovnoprávnení v ohľade rečovým a národnostnom, hýbe a spolu aj teší sa každý, ktorému oškľivil sa doterajší system výučby, najmä náboženskej. A jako by aj nie. Veď učif deti v reči, ktorej nerozumie, je jednoduchý nesmysel. Ovšem pripustím, že dobre je, keď človek vie aj viacej reči, ale dieťa, ktoré ani nevie vyslovif maďarské slová, nieto aby ho pochopilo a porozumelo, učif dačo jemu v neznámej reči, je hádzaním hrachu na stenu a daromným plýtváním času.

Keď dieťa dostane maďarský katechizmus do ruky a rozkaz: „tu máš, nauč sa tieto a tieto otázky“, — majúc dobrú pamäť, a bojac sa trstenice, naučí sa síce odpapúškovať označené vety, lenže keby sa ho človek opýtal, čo je to vlastne v tých otázkach a odpovediach označené, ani za ten celý svet nevedelo by to po slovensky povedať a maďarsky vysvetlif tým menej, lebo ono sa nenaučilo pojem tej vety, ale len slová, práve tak, ako keď sa hrajú na slepú babu a rozčítujú sa nesmyselnými slovami: „ededen bededen cinom binom karabinom, fukos pukos s tebou von.“

Keby nebola prišla táto náprava vo vyučovaní, — ktorá síce ešte je len dovolenou, ale nie rozkázanou, no neviem, v nasledujúcom pokolení kde by sa ocitnul

katolicismus a veškerá křesťanská nauka. I tak mravně klesáme a křpatíme duševne už teraz my, ktorí sme nemali príležitosti v materskom jazyku naučiť sa pravdám viery, príkazom počestnosti a mravnosti, tým menej ale vedomostiam pre život potrebným. Terazšie dieťa nedajbože, aby si vedelo po slovensky porátať tri číslice. A tak rástnu ani drevo v horách, a výsledky toho systému? Všeobecná zaostalosť mládeže, žijúcej bez bázne a kázne, v duševnej zakrpatelosti.

Uznanie a chválu zaslúžia tí činitelia, ktorí sú pôvodcami tejto hoc jak malej vymčenosti, nech sú oni ktokoľvek a ktokoľvek. A uznanie zaslúžia i tí, ktorí toto nariadenie, — vlastne len povolenie — uskutočnia a do života uvedú. Lebo národ, ktorý nemá svojej vzdelanosti, či môže obstáť v terajšej pokročilej dobe? Zaiste že nie. Každý národ vynasnažuje sa čo najlepšie môže, aby napredoval, aby obstál medzi vzdelanejšími národmi, a len my Slováci mali by sme ostať po zadu? Sme už dosť zaostalí, — nie síce našou vinou, — a preto teraz, keď budeme mať príležitosť, vzchopme a prichystajme sa k tomu, aby sme vynahradili aspoň čiastočne to zameškané.

Veru človek, ktorý čítať, písať, rátať nevie, je nešťastlivým. Nemá príležitosti vzdelávať sa, poučiť sa z užitočných kníh a časopisov, nevie si ani ten najjednoduchší lístok složiť a napísať, a kde-kto ho prefiguje a okabáti.

Teraz budú mať naše deti príležitosť priučiť sa aspoň tomu najpotrebnejšiemu, jestli totiž budeme o to dbať, aby to *porobenie* aj do života uvedené bolo. Na nás, najviac ale na našich popredných mužoch to záleží. Treba sa teda chopiť práce a chytiť príležitosť za pačesy. S rodáckym pozdravom

Vinc. Krušovský.

Drobné zprávy.

— † **Justin Fridrichovský**, katolícky farár, verný pastier slovenských duší, úprimný, nezastrašený národovec umrel v 65. roku života na Staškove (v trenčianskej). Vymáhal ľud svoj z úžery židovskej, vystríhal pred opilstvom; v chráme, v škole, v živote pracoval na jeho povznesení, vzdelaní. Žijúc na zastrčenej dedine, zaujímal sa jednak o verejné slovenské diela, bol členom Muzeálnej spoločnosti, podporoval spisbu. Milý, úprimný, pohostinný „pánko“. Keď k nemu národný človek zavítal, nebol by ho pustil do týždňa. Silný chlap srdcom, umom, presvedčením i postavou. Žiaľ, že nám ho už smrť zlomila. Nebohý bol kaplanoval 18 rokov. Bol roduverným kňazom a neohrozeným bojovníkom za práva ľudu slovenského. Roku 1892. prišiel za farára do Staškova, kde zdarne a neúnavne nielen jako dobrý kňaz, ale aj jako verný priateľ tohoto ľudu 22 rokov účinkoval. Dňa 10. júna večer o 8. hodine dokončil po dvojtrodnej nemoci. 21. júna telesné pozostatky pri veľkej účasti svojich ovečiek aj zo susedných farností do svojho rodiska, do Veľkej Bytče odprevadené boly.

— **Zasnúbenie.** Slečna *Gizela Kabina* a pán *Karol Halenár*, slávilí svoje zasnúbenie na Csillaghegyi pri Budapešti. Blahoželáme!

— **Gróf Michal Károlyi**, ktorý po smrti Franca Kossutha stal sa vodcom neodvislej strany, nastúpil s viacerými členmi svojej strany cestu do Ameriky za účelom peňažných sbierok na vyslanecké volby. Budú tie volby pekne vyzerať?!

— **Osobné.** V Novom Meste n/V. zomrel 12. júna dôst. pán *Michal Erdélsky*, farár tamojšej ev. cirkve v 77. roku života svojho. Zosnulý bol vždy roduverným kňazom a vychoval zdarné dietky, z ktorých syn *Michal* nedávno usádlil sa ako advokát v Novom Meste n/V. — Pokoj prachu jeho!

— **Snemovňa a slovenski vyslanci.** Ako známo, dr. *Pavel Blaho* dostal žalobu vraj pre pobovanie, keď chodil v Amerike. I *Ferdinand Juriga* je žalovaný pre poburovanie, lebo vraj raz v Seredi vyhrešil cigánov-muzikantov, keď mu chceli hrať akúsi maďarskú nótu. Zjavné je, že ani jedna žaloba neobstojí, obe sú nespravodlivé. Snemovňa po tieto dni súdila nad tým, či má vydať menovaných súdu. (Bez tohoto vydania súdy nemôžu vyslancov žalovať.) Snemovňa vydala len dra *Pavla Blahu*. Jurigu nie.

— **Dvojtrodna obchodná škola v Uhorskom Hradišti.** Zápis do dvojtrodnej obch. školy (chlap. a diev.) s právom verejnosti v Uh. Hradišti (Morava) koná sa od 1. do 5. júla; písomne možno žiadať po celé prázdniny. Priniesť (resp. poslať) nutno posledné školné vysvedčenie, krstný list a 10 kor. zápisného. Do I. ročníku prijímajú sa žiaci vychodiaci III. triedu mešť. školy, alebo strednej, inak nutno podrobiť sa zkúške. Pre nemajetných slevy na školnom, zemská a komorná štipendia, podporný fond, podporná knihovňa a pod. Slovenski žiaci (z Uhorska) dostávajú mimo podpory od Česk. Jednoty, aj od peňažných slovenských ústavov. Absolutorium školy tejto nahrádza úplne vyučný list v obch. živnostiach a zaručuje dvojtrodnu službu vojenskú za každých okolností. O miesta pre absolv. stará sa riaditeľstvo a odbor spolku absolv. Prospekt a výkaz o umiestení všetkých absolv. zašle na požiadanie riaditeľstvo.

Absolventi a absolventky dvojtrodnej obch. školy v Uh. Hradišti núkajú svoje služby do obchodov, písárení atď. Znalosti komerčné, jazykové, (čeština, slovenčina, nemčina, maďarčina), rýchlopis, písanie na stroji. Laskavé dotazy zodpovie ochotne riaditeľstvo školy.

— **Vo vystahovaleckom úrade** v Sev. Amerike veľmi prisno nakladajú s vystahovalci. Z pomedzi 4000 vystahovalcov, ktorí prišli v jeden deň, zadržali na „Ostrove vzdychov“ asi 800. Medzi týmito nachodí sa aj *Pavel Petržala*, rodom zo Skalice, st. nitrianskej, ale usadený posledný čas v Nussdorfe v Dol. Rakúsoch, s 5 deťmi, 18 až 5-ročných. Ide ku svojej manželke do Binghamton, ktorá pred pár mesiacmi do tejto zeme došla. Najmladšia dcérka, *Roza*, ochorela na šife na osýpky a tak celá rodina musí čakať, až sa vyzdravie.

— **Opozícia** prichystáva sa do veľmi ostrého boja proti reforme administrácie. Na čelo opozície v tomto boji stal si gróf *Andrássy*, ktorý si žiada najtuhší odpor opozície proti zoštátneniu administrácie. Vláda je odhodlaná podniknúť všetko, aby túto svoju reformu čím skoršie mala pod strechou a chce podstúpiť najostrejší zápas s opozíciou. Ideme preto prudkému boju v parlamente v ústrety, ale pochybujeme, že opozícia bude v stave prijatie týchto predlôh znemožniť. Nápadná je veľká bojachtivosť grófa *Andrássyho*, ktorý pri pojednávaní *Tiszovskej* volebnej reformy bol veľmi krotký. Teraz, keď idú na hrdlo všemohúcnosti stoličiarov, je divoký ani lev. Keď išlo ale o práva ľudu, bol krotký ani beránok.

— **Vyšetovanie pre uvítanie Scotusa Viatora.** Martinská pohraničná polícia chce sa len na silu presláviť v záchrane Maďarorságu. Čo vám teraz zas nevyparatila? Zaviedla vyšetovanie pre ten spoločný obed, ktorý dávali nedávno martinskí Slováci Scotusovi Viatorovi a jeho priateľovi dr. *Joungovi* na počesť počas ich návštevy v Martine. Vypočuli árendátora hostinca v „Dome“ *Rösslera*, vypočuli všetkých kelnerov, ba aj dr. *Dulu*. Rozumie sa, že ňuchanie a námahy hotárov vzbudzujú všeobecnú veselosť, lebo chvalabohu, čo i jako mizené sú pomery v našom milovanom Maďarorságu, tak ďaleko sme ešte predsa nie, aby si Slovák nesmel za jeden stôl zasadiť s výtečným dr. *Setonom-Watsonom*, čo je on aj hodným tŕňom v oku našich maďaronských oblažiteľov.

— **Nový most odovzdali premávke.** Na hranici trenčianskej stolice s nitrianskou pri Novom Meste nad Váhom v sobotu slávnostne odovzdali premávke novopostavený železný most, za prítomnosti cirkevných a svetských vrchností. Nový most posvätil opát-farár *Mis*, a reč povedal nadžupan *Salavský*.

— **Slet Sokolov v Brne.** Hlavné dni sletu 28. a 29. jún boli slávnostnými pre celú Moravu. Radosť je vidieť tisíce a tisíce zdravých mocných Sokolov a Sokoliek, ako pružne, na jediný povel, prevádzajú cvičenie, ktoré otužuje svaly, napomáha pekny vzrast a osviežuje myseľ. Nám Slovákovi nechcú dovoliť založenie podobného spolku. Len v Amerike sa tešia naši bratia svojim sokolským spolkom. Tam štát má radosť z toho, že sa občania otužujú, lebo veď už v starých časoch vraveli, že v zdravom tele, zdravý duch. Ten zdravý duch, tá tvrdosť povedomia, agilnosť, nepoddajnosť, spoľahlivosť vo vlastnú silu, toho by sa mnohí neradi dožili vo Slovákoch, lebo to by nám pomáhalo k lepšiemu živobytíu a ich zaháňanie by prestalo.

Našim ct. čitateľom

a všetkým ľuďom dobrej vôle!

Nedávno postihlo obec *Kúty* veľké nešťastie; požiar zúril nemilosrdne, práve len najchudobnejší ľud bol týmto nešťastím postihnutý. Vyhorelo 22 obývaných stavaní so všetkým príslušenstvom, tak že ľuďom neostalo nič a nielen že sú bez prístrešia, ale i do najväčšej biedy vrhnutí. Rýchla pomoc je nutná a preto prosíme v mene kresťanskej lásky, poskytnite pomoc! Milodary prijme a verejno kvitovať bude „Vydavateľstvo sdružených časopisov“ v Skalici (*Szokolca*, *Nyitra* m.)

Kto rýchlo dá, dá dvojnásobne!

Už vopred za každý milodar „Pán Boh zaplatí!“

— **Na podporu pohorelcom v Kútoch venovali:** *Pavel Bernatovič*, kaplán *Zsombolya* 5 kor., *Vincent Széles*, murár, *Krušovce* 1 koruna.

Oznam.

Mám stály sklad rozmanitej obuve, od jednoduchej až po najmodernejšiu; taktiež hotové boty, dľa miery na zakážku, i primované. Vyhotovujem lacno správký; obsluha je solidná a ceny ľavné.

Odporúčam sa veľactenému obecnstvu do váženej priazni.

Ignác Práth,

obuvnícky majster.

V Skalici, horné majiere, č. 435.

V mesiaci júni poslali predplatné:

Dr. Emil Stodola 5 kor., Vendelin Ďuriš 5 kor., F. Lulíček 5 kor., Jozef Matejíčka 5 kor., Juraj Čapela 2 kor. 50 hal., Ján Čavajka 84 hal., Ján Zelenay 5 kor., Ján Gruník 2 kor. 50 hal., Samo Gavora 2 kor. 8 hal., Dr. Jozef Hranec 5 kor., Fraňo Sasínek 4 kor., Anton Babinec 84 hal., Štefan Švrček 3 kor. 75 hal., Pavel Beňárik 2 kor. 50 hal., Lorenc Hesek 5 kor., Andrej Valachovič 2 kor., Pavel Antal 5 kor., Anton Ferenčík 2 kor. 50 hal., Vincent Gersthofer 2 kor. 50 hal., Ján Dubec 2 kor. 50 hal., Ján Planke 68 hal., Tomáš Morávek 90 hal., Frant. Magnus 2 kor. 50 hal., Frant. Géczi 84 hal., Vincent Széles 2 kor. 50 hal., Jordán Gafel 2 kor. 50 hal., Pavel Benčík 2 kor. 50 hal., Pavel Bohuš 2 kor., 50 hal., Pavel Šiller 2 kor. 50 hal., Lud. S. Parížek 5 kor., Martin Martiš 5 kor., Lukáš Zvoziľ 3 kor., Karol Oravec 2 kor. 50 hal., Dr. Karol Kmetyko 5 kor., Jozef Trajllnek 5 kor., Karol Farbak 2 kor. 50 hal., Ján Kákonyi 5 kor., Pavel Nocziac 2 kor. 50 halierov.

Odkazy:

P. Val. Zelenay: Prvých 5 kor. zapísali sme Št. Čaganovi; druhých 5 kor. Jánovi Zelenay v B. Mimo toho máte zaplatené Vy 2 kor. 50 hal. a M. Martiš 5 kor. — Je to tak dobre? — Časopisy posielame riadne všetkým; keď by dakto nedostal, nech reklamuje.

Už vyšiel a rozposiela sa

Veľký
**ŽIVOT PÁNA JEZIŠE KRISTA
PANNY MARIE.**

Spísal Martin z Kochem; preložil Adalbert Nymburský.

Deviate opravené vydanie.

Nákladom JOZEFA TESLIKA v Ur. Skalici.

- Skalická meštianska mládež -

usporiada v nedeľu dňa 19. júla
v miestnostiach Katolíckeho Kruhu

divadelné predstavenie

na ktoré Vaše Blahorodie i ct. rodinu
úctive zve a o hojnú návštevu prosí
VÝBOR.

Hrať sa bude:

Matka a dcéra

Činohra v štyroch dejstvách od K. Töpfera.

Začiatok presne o 8 hodine večer.

Ceny miest: I. miesto K 1.20 II. miesto
K 1.—, III. miesto 80 h, na státi 60 hal.

- Po divadle tanečná zábava. -

UPOZORNENIE: Dovŕujeme si ctené
obecenstvo zdvorilú upozorniť, že sa
divadelné predstavenie započne presne
v udaný čas a prosíme, by sa každý
ráčil v čas dostaviť.

Predpredaj lístkov v „Potravnom spolku“.

Je to
smutný
údel

čítat sa slabým, nemocným a nrvosným a vidieť, ako miznú naše
schopnosti. Obzvláste pre tých, ktorí v ťažkom boji musia obha-
jovať oproti omnoho zdravším konku eptom svoju existenciu a
svoj zásluby.

e rata životnej energie, životnej sily po ostáva v tom, že násled-
kom nesprávnej výživy, zvráteného spôsobu života, špatno pre-
konaných nemocí, starosti a strasti a iných duševných vlivov ztráca
pomaly krv svoje správne slozenie a obzvláste svoj obsah vživ-
ných látok. Následkom často pov takej chudokrvnosti prichodí sa
k porušeniu krvného obehu a ku všetkým možným chorobám —
boleniu hlavy, nechuti k jedlu, zapre, žaludečným a strevným ob-
tiažam, zväpčatenie žl a mnohým iným. Nemôžeme už tak pra-
covať, ako predtým a zúfale hľadame v ustretu budúcnosti.

Nemocné, oslabené nervy oslabujú našu vôľu!

Bezseannosť, mdlá nálada, rýchla duševná únava, roztržitosť,
bezmyšlienkovitosť oluňujú nas na to o celú schopnosť vyplniť svoje
mie-to v spoločnosti. Jestli ma byť predčasne opotrebenie nášho
telesného stroja zadržané, jestli má byť zas telo naše zdravé a

veselosťou našu dušu naplniť,

môže sa to stať len takým pro trie kom, ktorý osvievuje a obno-
vuje krv, zvyšuje výmenu látok a d dava telu i duchu tú mieru
sily, ktorá je zapotreby ku premoženiu chorobaych porušení. Tomu
účelu poslúži Biodyn, ktorý ut

tisícim pomohol k novému životu.

Prostredníctvom Biodynu obdrží krv, ktorá musí vyživovať vs tky
orgány, i mozok, mreke a nervy, nenahradiť ľné stavivo pre telo
a tvoruje potom

pokoje nervy, silu k napjatiu a životné šťastie.

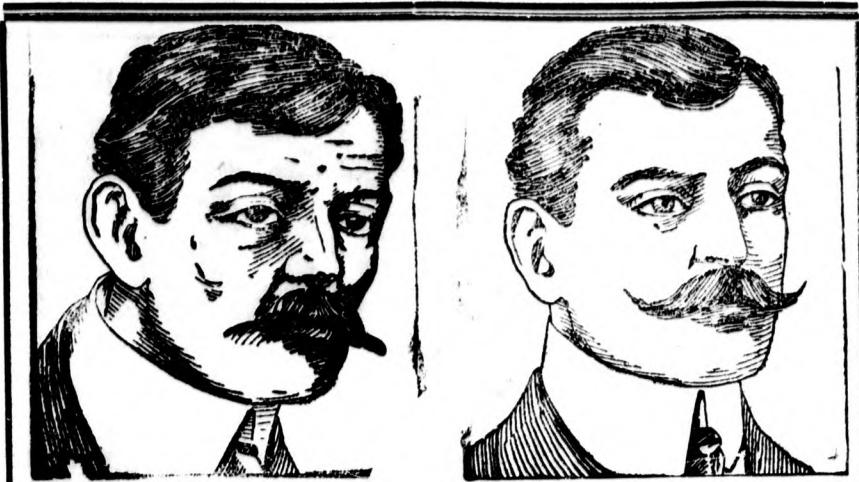
Vezmite Biodyn a vaše ne vy opat osilnejš, telom vám roz-
prúdi nova sila.

Celkom zdarma dávku na zkušku

zaslem každému, kto mi napíše. Budete sa sam móct presvedčiť,
ako znamenite môj liek účinkuje.

Davam plnú zaruču

že Biodyn neobsahuje žiadnych škodlivých súčiastok a zaslem vám
zároveň celkom zdarma svoje veľmi cenné p užné pojednanie, ktoré
vám všetko dôkladne vždy vysvedí. Nemeskajte a píte mi s plnou
dôverou. Korespondenčný lístok s aci. Adressujte len: Expedition
der Opem Apotheke, Budapest VI., Abt. 449.

pred upotrebením.

po upotrebení.

Takúto podivuhodnú premenu zapríčini KOLA PASTILLA (KOLA DULTZ)

prírodná potrava nervov a mozgu.

Nálada, myslenie, výkon a každý pohyb tela vo spojení je s mozgom. Ochabnutie, zronenosť, vysilenie, slabosť nervov, všeobecné telesné oslabnutie sú známkami slabšieho tela. Keď chcete byť stále zdravý a veselý, s čistou hlavou, zdravou mysľou, chcete mať dobrú pamäť, keď chcete prácu a preťahnutie sa urobiť snesiteľným, užívajte Kola pastillu (Kola Dultz). Toto je prirodzený posilňujúci prostriedok mozgu a nervov, ktorý zároveň napravuje krv, omladzuje a takto každý ústroj tela opatrí silou a životom. Kola pastilla (Kola Dultz) napomáha

vôľu k životu a silu tvorenia

tiežtak vzbudzuje pocit mladosti, zdravia a praceschopnosť, ktoré zaručujú blaženosť. Užívajte istý čas každý deň Kola pastilly (Kola Dultz), osilí eju vám nervy, záchvaty, slabosti prestanú a následkom toho budete sa cítiť úplne zdravý a silný. Lekárske autority celého sveta odporúčajú Kola pastilly (Kola Dultz), užívajú ich v nemocniciach a v ústavoch liečiacich nervy.

Pýtajte zdarma **Kola pastilly (Kola Dultz)**.

Dávame vám zdarma príležitosť na osilnenie nervov. Pošlite nám vašu adresu a pošleme vám ihneď zdarma a vyplatene jednu dávku Kola Pastilly (Kola Dultz), ktorá postačí na to, aby ste ocenili jeho silný účinok. Ak sa vám páči, môžete aj viac objednať. — Rozposiela

SZENTLÉLEKGYÓGYSZERTÁR, BUDAPEST, VI., od. 280.

Sporujte
Ukladajte svoje úspory v Rol'nickej a priemyselnej banke vo Veľkých Levároch a v jej filiálkach v Šaštine Mikuláša Rašky) a v Gajaroch.
(na rýnku v dome p.

Priatel'ia!

Zaopatrili ste sa pre žatvu

UHLÍM!!

Ak nie, píš'te si pre ceny Úver. banke filiálke v Žiline (Zsolna),

ktorá má najlepšie druhy **uhlia a koksu**

a dodá Vám ho na čas. :: Pýtajte si nabídky. ::

Držte se
toho co je dobré a račte si psáti o nové vzorky do: brých látek pánských i dámských, továrně na sukna
KAREL KOCIAN V HUMPOLCI

Vy ste ešte istotne nejedli výbornej chuti

Bryndzu

lebo ste si neobjednali od

LUD. ŠTEINDLA

o Sklabinej (Szklabina) Turócz m.

ktorý dorába bryndzu z čistého ovčieho karpátskeho syra každodenne, a preto u neho dostať vždy čerstvú. Nesedajte na lep kadeakým nesolidným firmám, ale objedajte si v kresťanskom - slovenskom obchode dľa hesla „Svoj k svojmu!“

Ceny sú nasledovné:

Najjemnejšia masná, pochúťka 1 kg. za K 1.70, jemná 1 kg. za K 1.50, konkurenčná jakosť, spoľahlivý tovar 1 kg. za K 1.30, maslo kravské čerstvé 1 kg za K 2.40 v 1, 2, 3, 5 kg-ových drevených nádobkách poštou vyplateno na dobierku.

Kupujte len - u fyriem, - ktoré u nás inserujú!

5 kg. veľmi jemnej ražnej kávy K 3.20
poštou o 50 hal. viac, v ručnikovom obalu a praktickým dárkom ponúka
Fr. Opatrný, Praha VII. - 403.

Pravým zdrojom sily je

pre chudobných i bohatých, chorých i zdravých, dievky i dospelých

pravá žitná káva

ktorú zasiela v 5 kg. balíčkach za Kor. 3.80 s dárkom vyplatene

Gazdovsko-potravný spolok

pražiarení kávy

v Uh. Skalici (Szokolca Nyitra m.)

Najlacnejší lebo najlepší, najvydatnejší a najchutnejší kávový prídavok, je aj ostane pravý: Franckov!

alk. nra I Y 0080, 8:28 L V.

Predá sa! MOTOR

na 7 až do 10 koňských sil, benzínová garnitúra. — Motor od Ign. Lorenca z Kroměříža. Mlatička od Hoffer Šranca z Viedňa 800 mm. bubon 10 týždňov upotrebený. K prehladnutiu u **Štefana Blahu, Veska** pri Radošovciach, číslo 8. (Nitrianska stolica.)

Operater vňutrákov

a zvierat každého druhu prevedie vždy čo najspol'ahli- :: ve, sie so zárukou ::

Ján Skovajsza,

operater

v Holčei, Trnovská ul. č. 239.

(Nyitra m.)

Pekar. Prevezmem obchod, po prípade i s dielňou v daktorom živšom mieste.

Pavel Iušák, pekarský majster.

Láb, (Pozsony m.)

Chlapec z poriadnej rodiny prijme sa do učenia na kupectvo.

Dotazy na admin.

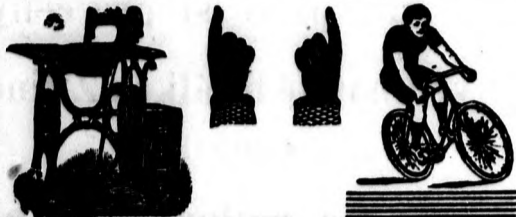
ES-KA
A koncentrálo kötka-rikás „Es-Ka“ kerék-párunk által oca. 40%, erőkiéjtést megtakarít
A legfontosabb újdonság.
Egyedüli árusítás: Poppeok August, Hólos

JÁN NOVOMESTSKÝ,

zámočník a strojník v Holíči.

Odporúča ctenému obecenstvu svoj hojne zásobený sklad hospodárskych strojov, ďalej byciglov, šijacích strojov atď.

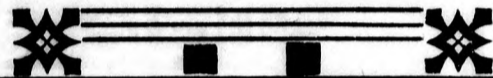
Ceny mierne, obsluha solídna.

Adolf Hecht syn v Holíči

veľkoobchod so železom odporúča svoj hojne zásobený sklad so železom a všetkým stavebným materiálom.

Cenny mierne! Obsluha solídna!

Najlepšie hospodárske

zeleninové, kvetinové

SEMENÁ

- ďalej všetky potreby -
pre hospodárstvo dodáva

Edmund Mauthner

c. a kr. dvorný obchod so semenami.

V BUDAPEŠTI
VII. Rottenbiller ul. 33.

Cenníky na požiadanie
zašlem zdarma a franko.

Rozširujte „**POKROK**“

Barvy, laky a fermeže

suché i trené email. a na podlahu ve všech odstínech, štetce a šetky, nejlepší nakoupíte v Droguerii

J. Fialy Hodonín,

Rynková ulice 12.

Doporučuje:

zboží gumové, chirurgické a látky obvazové, jako: vatu, různé obvazy a gázy, irrigatory, stříkačky atd. Lysol a karbol ku desinfekci.

Na skladě dále: Prášky a fluidy pro dobytek, lysol ku desinfekci stáji, oleje na stroje atd.

Telefon č. 78/VIII.

Nekupujte nič iného proti

kašlu

zachřipnutí, katarhu, zaslemování, krčom a černému kašlu, jako dobre chutnající

KAISEROVÉ PRSNÉ CARAMELLY

so značkou „s troma jednami“.

5900 vysvětení po ruce od lékařov a privátných osob, zaručující istý účinek.

Ballk 20 a 40 hz. Krabica 50 hal.

Dostat v každé lékárně.

Luhačovická Vincentka

je výbornou, osviežujúcou zdravotnou stolnou vodou; s vínom chuti výborne, a obsahujúc sodu, napravi kyslé a tvrdé vína. — Užíva sa s prekvapujúcim výsledkom pri všetkých katarrhoch hrdla, trubíc a žalúdka, játer, a močového mechúra.

Hlavný sklad pre Uh. Skalicu a okolie:

Gazdovský potravný spolok v Uh. Skalici (Szakolcza Ny. m.)

Senzačné!

Ziadam o zaslanie zdarma na ukážku prvých 64 strán senzačných románov:
VZLETY LIDSTVA (LIBUŠE 1914.)
(Román aviatiky budúcnosti a senzačného boja za její vznešené cíle od slávnéj apološky míru Bertý Suttnerovej).
ČESTI PÁNÍ (MATICE LIDU 1914.)
(Vysoko uctívané, románové dílo o tragédii bělohorskéj z pera německéj autorky E. Salburgovéj, která sa však k podivu rídí po boku nejlepšími belletristickým domácími dílami.)

Kupon tu zariadený výplňte, vystrihnite, vložte do nezalepenéj obálky s 3 halierovou známkou a zašlite ktorémukolvek knihkupcovi alebo priamo
Naklad. F. Šimáčka v Prahe
Jeruzalémska ulica 11.

Jediná
našská výroba
**„krmného
pápná Durin“**

Pre statok a drúbež polovičná úspora na krme. Škatulka Durina stojí K 1.—, 5 kg. K 5.—. Výživné krmné pápno 5 kg. za K 250, 100 kg. za K 30.—. Páni hospodári pri objednávke udajte, pre aký statok potrebujete. Ďalej mám na sklade

DESINFEKCTIONS
osvedčenú ochranu proti „červenke“, nákazlivej to chorobe u prasiec a hovädzieho statku. Ničí rozmnožovanie sa bacilov pri slintavke a kulhavke. 1 fľaška s návod. k upotrebeniu K 3.—, 6 fľašiek K 15.—
Tiež veľmi dobrý prostriedok proti „červenke“
K R I S T A L I N

Cena 1 škatulky K 1.—.
Zasiela koncesovaný závod
RUDOLF DETONY, Szakolcza

Dobrý dokonalý stroj dodá Vám pre hospodárstvo našská firma:

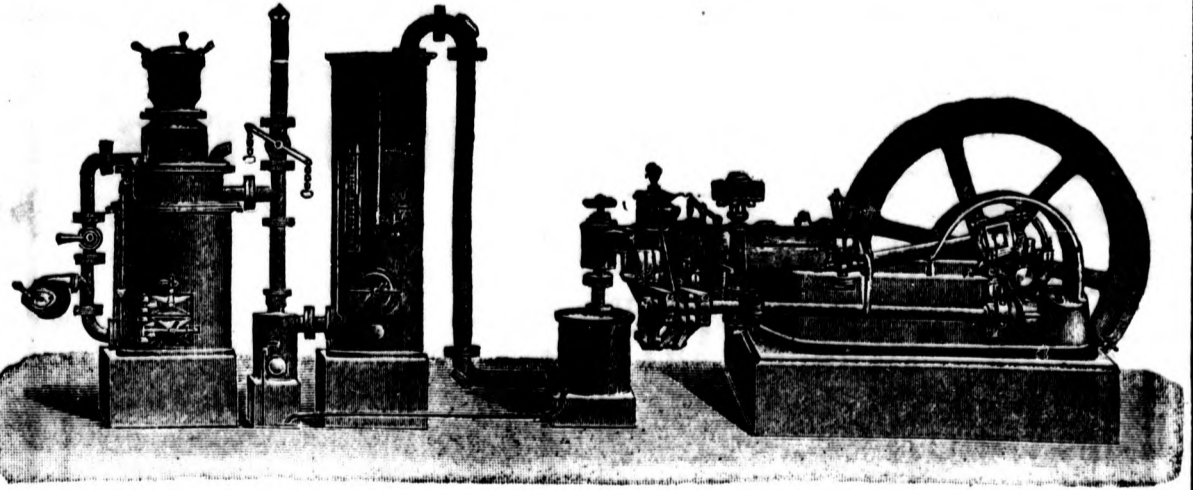
F. HAŠA,

továrň strojov hospodárskych K. sp.

Trnava, (Nagyszombat)

Za ľahký chod a dobrý výkon berie najširšiu záruku. Keď daktorý stroj nevyhoví, na svoje trovy ho vymení.

Cenníky zadarmo. Adresa, dopisov, ako hore-
uvedeno, telegramová: HAŠA, NAGYSZOMBAT.
Telefon Interurban číslo 129.

Tlačou a nákladom Jozefa Teslika v Uh. Skalici.

